

Sammanställning av förslag till åtgärder och fortsatt arbete (utdrag ur MKB för fördjupat program för Hjorthagen nov 2007)

Stads- och landskapsbild inkl. nationalstadsparken

Sammanfattande kommentar om skillnaderna mellan nollalternativet och programförslaget.

Konsekvenserna av programförslaget bedöms sammanfattningsvis vara mer negativa än konsekvenserna av nollalternativet. Skillnaden i bedömda konsekvenser är störst för landskapsrummen vid Fiskartorpet och den inre delen av Husarviken. Motiven för denna bedömning är att konsekvenserna av programförslaget bedöms bli mer bestående och svårare att reversera jämfört med konsekvenserna av de verksamheter som är möjliga inom ramen för nollalternativet.

Förslag på åtgärder och fortsatt arbete

Utöver de åtgärder som redan arbetats in i programförslaget bedöms att det i det fortsatta arbetet är motiverat att överväga fler åtgärder för öka förslagets positiva konsekvenser och minska dess negativa konsekvenser på stads- och landskapsbilden inklusive Nationalstadsparken.

- Det bör studeras om den skisserade bebyggelsens skala och omfattning samt kvarterens slutenhet kan studeras om med syfte att minska det visuella inflytandet på Nationalstadsparkens kulturmiljö-/landskapsbildsvärden. Här är en intressant fråga om det kan vara lämpligt att öka exploateringen i de delar som på störst avstånd ifrån de mest värdefulla landskapsrummen.
- Det bör studeras hur Husarviken kan ses som en helhet, där ett mjukt, grönt möte erhålls mellan föreslagen bebyggelse utmed vikens hela strandzon, fram till föreslaget sista kvarter vid Lilla Värtan. Detta gäller också området längs diket mellan Husarviken och Uggelviken.
- Avståndet mellan föreslagen bebyggelse och strandlinjen längs Husarviken bör studeras närmare för att utreda om ett ökat avstånd kan minska programförslagets negativa konsekvenser. Detta med syfte att bebyggelsen ska utöva mindre visuellt inflytande på intilliggande landskapsrum.
- Bebyggelsens detaljutformning avseende färgsättning, fasadutformning m.m. bör studeras djupare för att pröva olika möjliga utformningar av mötet med Nationalstadsparken. T. ex. bör trapphus sedda från Nationalstadsparken undvikas eftersom trapphusens belysning kommer att upplevas som påträngande under den mörka årstiden och kvällstid. Gatumiljöerna mot Husarviken bör detaljstuderas avseende funktion, belysning och materialval.
- Vid Fiskartorpet finns möjlighet att genomföra kompensationsåtgärder som skulle kunna bidra till att stärka upplevelsen av områdets fysiska och immateriella värden, t.ex. såsom anpassningar av vägbredder, vägskyltar, staket m.m. Om möjligt bör miljön vid Karl XI:s fiskarstuga göras mer tillgänglig för allmänheten.
- Utformningen av småbåtarna och flytbryggan i den yttre delen av Husarviken bör studeras vidare så att en mindre del öppen vattenyta tas i anspråk.

- Det bör studeras om en vegetationsridå kan planteras mellan bebyggelsen och Ugglebackens angränsande landskapsrum genom t.ex. tillskapande av åtminstone en trädrad längs Fiskartorpsvägen.

Kulturmiljö

Förslag på åtgärder och fortsatt arbete

Gasverket

- Fördjupade studier av byggnadernas kulturhistoriska värde samt potential för framtida användning med fokus på vilka interiöra och exteriöra värden som finns och som ska bevaras om byggnaden får en ny funktion.
- Fördjupande studier av den föreslagna bebyggelsens skala och placering, i anslutning till Gasverksområdet. Särskilda studier bedöms krävas avseende skalan på den bebyggelse som föreslås norr om det västra området med låg gasverksbebyggelse. Formspråket i de föreslagna cirkulära byggnaderna sydost om portvaktshuset, liksom dragningen av spårvägen, bör också studeras med hänsyn till upplevelsen av de befintliga gasklockorna. Anpassningar av angränsande bebyggelse (skala, struktur, fasad och färgsättning) bör läggas fast i ett gestaltungsprogram.
- Fördjupande studier bör göras av bebyggelsens utformning vid nedersta delen av Hjorthagsbergets sluttning för att nå lämplig anpassning till Gasverkets och Hjorthagens bebyggelse. • Ett gestaltungsprogram för befintligt respektive förslaget gatunät och platsbildningar bör utarbetas för Gasverksområdet. Gestaltungsprogrammet behöver ta fasta på de särpräglade miljöernas karaktär så att upplevelsen av den befintliga bebyggelsen bibehålles.
- Studier av hur Gasverksområdets tomma ytor kan utformas så att de lämningar som finns kvar efter kol- och kokshanteringen blir synliga i stadsmiljön. På detta sätt skulle dessa lämningar kunna säkerställas för framtiden trots att de inte formellt kan skyddas. Lämningarnas bevarande skulle underlätta förståelsen av Gasverkets funktion och bidra till det nya bostadsområdets variationsrikedom.

Abessinien

- Fördjupande studier av den föreslagna bebyggelsens skala och placering i anslutning till Abessinien. Särskilda studier bedöms krävas avseende:
 - Nordväst om riksintresseområdet bör omfattningen och skala på den skisserade bebyggelsen studeras djupare. Bebyggelsen bör prövas med utgångspunkt från områdets känsliga läge och dess från Abessinien i övrigt avvikande struktur.
 - Mellan föreslagen bebyggelse vid ställverket och Abessinien bör studeras hur en grön buffertzoon av trädplanteringar kan bidra till att förstärka Abessiniens upplevelsevärden.
 - Inom buffertzoonen längs Wennerströmsvägen bör den skisserade bebyggelsen studeras djupare med avseende på intrång i närparken, hänsyn till delområdets struktur och skala samt att bebyggelsens omfattning inte blir så stor att tillfarten till området, Ahlsellsvägen, behöver breddas.
 - Västra kanten av Hjorthagsparken vid Storängsbotten bör utformas med hänsyn till den visuella upplevelsen sedd från Abessinien. Särskild omsorg bör ägnas färgsättningen, möjligheten till utblickar mellan byggnaderna samt möjligheten att bevara befintliga träd.

- När de fördjupade studierna visat vilka anpassningar av angränsande bebyggelse (skala, struktur, fasad och färgsättning) som bedömts vara nödvändiga, bör dessa anpassningar läggas fast i ett gestaltungsprogram.

Naturmiljö inklusive nationalstadsparken

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

Utöver de åtgärder som redan arbetats in i programförslaget bedöms att det i det fortsatta arbetet är motiverat att överväga fler åtgärder för öka förslagets positiva konsekvenser och minska dess negativa konsekvenser på naturvärden inklusive Nationalstadsparken, se även avsnitt 6.2.

- Säkerställ genom planbestämmelse eller liknande att ekologiska spridningssamband långsiktigt bevaras (bl.a. samband mellan Klockparken-Fisksjöäng- Hjorthagsparken, Storängsbotten-Hjorthagsparken-Ugglebacken samt Oxbergsbacken-Gasverksområdet -Hjorthagsparken).
- För att erhålla goda spridningsmöjligheter inom hela området bör tillräckligt många lämpliga träd, företrädesvis ek, placeras inom räckhåll från varandra (50-200 meter) längs gator samt inom parker och gårdsmark.
- Utforma bebyggelsekvarter med en rikt varierad utemiljö med lämpliga träd (gärna ek eller andra ädellövträd), buskar och perenner som bildar en mångfald av småbiotoper.
- Undvik hårdgjorda kajer i alltför stor omfattning (särskilt i de inre delarna av Husarviken invid albeståndet), detta skulle missgynna trädens tillväxt samt motverka förekomsten av groddjur, sjöfågel etc.
- Eventuell bebyggelse i Hjorthagsparken bör placeras och utformas med stor hänsyn till spridningsvägen och angränsande värdekärna. Invid bebyggelsen bör befintliga träd så långt som är möjligt bevaras och nya ädellövträd och buskskikt planteras.
- Planerad bebyggelse utmed Värtabanan bör förses med ordentliga träd- och vegetationsförstärkta ”släpp”.
- Föreslagen kompletteringsbebyggelse i övre Hjorthagsparken bör utformas stor omsorg. Husens placering bör t.ex. utgå från att inre spridningssamband och befintlig värdekärna ska kunna bibehållas (hus i park).

Rekreation och tillgänglighet

Förslag på skyddsåtgärder och fortsatt arbete

- Sträckan mellan programområdet och Östermalms IP /ridskola, Gärdet samt City behöver utformas med säkra gång- och cykelbanor samt passager/övergångställen för att barn och ungdomars möjlighet att själva röra sig till fritidsaktiviteter, skola m.m. utanför programområdet, inte begränsas.
- Med syfte att förbättra rekreationsmöjligheterna för de boende i befintliga Hjorthagen bör en enkät undersökning göras i det fortsatta arbetet med syfte att undersöka dels aktuellt nyttjande av tillgänglig rekreation inom och utanför programområdet, dels behovet av nya rekreationsytor .

Markföroreningar

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

- Marksanering kan i vissa delområden komma i konflikt med andra intressen som bevarande av värdefull vegetation (exempelvis nedre Hjorthagsparken). De saneringsåtgärder som planeras rekommenderas därför stämmas av mot t ex inventeringar av värdefull natur och beaktas vid bedömning av behov av skyddsåtgärder och krav på återställande.
- Ytterligare markundersökningar med avseende på förekomst av markförorening kan komma att behövas inom bl.a. Storängsbotten och marken vid befintligt ställverk.

Vattenmiljöer

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

- Om badmöjligheter iordningställs, rekommenderas kontinuerlig kontroll och utvärdering av vattenkvaliteten (avseende förorenings- och bakteriehalter samt andra vattenkvalitetsparametrar).

Buller

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

- I det fortsatta planarbetet rekommenderas ytterligare bullerutredningar för respektive kvarter genomföras och ligga till grund för utformningen av planerade bostäder och parker så att alla lägenheter får en sk. tyst sida samt för att lämpliga uteplatslägen ska kunna väljas.
- För området närmast Värtabanan rekommenderas att buller från tågtrafiken beaktas i beräkningarna.
- I bygglovshanteringen bör särskild uppmärksamhet läggas på bullerfrågorna så att de intentioner som redovisats i arbetet med detaljplanen genomförs.
- **Generellt** gäller god trafikplanering avseende vägval och parkeringsmöjligheter. Inom området bör hastigheten begränsas och gårdar bör vara bilfria om möjligt.

Luftkvalitet

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

- Vid detaljplanearbetet för området vid Storängskroken rekommenderas att kontorsbebyggelse eller liknande planeras mellan den nya bostadsbebyggelsen och ridskolan.

Risk och säkerhet

Förslag till åtgärder och fortsatt arbete

- Att inom ramen för detaljplanearbetet utreda om Värtaverketsamt Norra länken och Värtabanan utgör acceptabla risker eller inte för planerad bebyggelse.

Byggskedet

Förslag på åtgärder och fortsatt arbete

- I det fortsatta planarbetet rekommenderas att värdefull naturmark som riskerar ta skada under byggskedet identifieras och åtgärder vidtas för att minimera skadorna. Sådan naturmark bör stängslas in så att träd och vegetationen skyddas, såväl trädkronor som rotsystemen bör ges ett erforderligt skyddsavstånd. Levande och döda träd som behöver fällas bör om möjligt placeras på lämpligt ställe i naturmarken för att insekter och vedsvampar inom programområdet ska gynnas.
- För att reducera risken för att den luftburna gasedningen påköres under byggskedet rekommenderas att bl.a. tydligare skyltning som varnar för ledningarna införes, att vissa typer av transporter på Gasverksvägen förbjuds samt att den underliggande gångbron med kompletteras med påkörningsskydd.
- Rekommenderas att upplag eller uppställningsplatser för arbetsmaskiner väljs så att drivmedel, olja eller annat inte riskerar att läcka till mark eller vatten i området och spridas vidare till Husarviken.
- **Generellt** rekommenderas att rena jordmassor omhändertas och återanvändas inom området så långt som möjligt så att antalet transporter reduceras.
- **Generellt** rekommenderas att riktvärden för buller under byggtiden (se kapitel 9) inte överskrids. Störande arbeten bör i första hand ske under helgfri vardag mellan kl. 07.00 och 19.00. Buller från maskinell utrustning minimeras genom att t.ex. fläktar, pumpar och kompressorer förläggs inne i isolerade byggnader.